

ชุมชนบ้านป่าจั่ว หมู่ที่ 4 ตำบลทาเหนือกิ่งอำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนปกากะญอ ที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้ออาทรเกื้อกูลกันภายในชุมชน แต่การดำเนินชีวิตมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก มีการรับวัฒนธรรมสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชน ตลอดจนการพัฒนาประเทศที่เน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ระบบสาธารณูปโภค การสื่อสารที่ทันสมัย กระตุ้นให้เกิดการบริโภคมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นในชีวิต ทำให้ชุมชนตกอยู่ภายใต้กระแสบริโภคนิยม มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น แต่รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ที่มาจากภาคเกษตรและรับจ้างทั่วไป ไม่เพียงพอที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นต้องหยิบยืมจากแหล่งเงินทุน ซึ่งผู้กู้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย และขั้นตอนกู้ยืมเงินไม่ยุ่งยาก ทำให้ครัวเรือนบ้านป่าจั่วกู้ยืมกันจำนวนมาก เป็นปัญหาที่แต่ละครัวเรือนต้องหาหนทางแก้ไข

มีกลุ่มคนในชุมชนบ้านป่าจั่วที่เห็นความสำคัญของปัญหานี้สินที่นับวันยิ่งพอกพูน หากไม่หาแนวทางการจัดการปัญหานี้สินที่เหมาะสม กลุ่มคนในชุมชนเหล่านี้และผู้วิจัยได้รวมตัวกันในรูปแบบทำงานดำเนินการศึกษาวิจัย “กระบวนการจัดการหนี้สินบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีส่วนร่วมของครัวเรือนปกากะญอ บ้านป่าจั่ว หมู่ที่ 4 ตำบลทาเหนือกิ่งอำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่” โดยร่วมกันตั้งคำถามในการวิจัยครั้งนี้ว่า ครัวเรือนปกากะญอ บ้านป่าจั่วมีหนี้สินอยู่มากน้อยเพียงใด และมีกระบวนการในการจัดการหนี้สินของตนเองอย่างไร ทั้งนี้การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพหนี้สินของครัวเรือนบ้านป่าจั่ว และเพื่อศึกษากระบวนการจัดการหนี้สินบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนบ้านป่าจั่ว

การดำเนินงานวิจัยเริ่มจากที่คณะทำงานร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน การสำรวจข้อมูลรายครัวเรือนในหมู่บ้าน เพื่อทราบสภาพหนี้สินของครัวเรือนบ้านป่าจั่ว พบว่า สภาพหนี้สินโดยรวมของครัวเรือนมีอยู่ 1,717,659 บาท คณะทำงานวิจัยจึงนำเสนอข้อมูลหนี้สินในภาพรวมให้แก่ชาวบ้านได้รับทราบ เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการศึกษา จากข้อมูลสภาพหนี้สินทำให้เกิด

กลุ่มผู้แทนครัวเรือน จำนวน 21 ครัวเรือน ที่อาสาเข้าร่วมกระบวนการจัดการหนี้สิน โดยนำข้อมูลจากสภาพหนี้สินของครัวเรือน มาวิเคราะห์ในเวทีชุมชนและสนทนากลุ่มย่อย ทำให้ได้แผนพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำเข้าสู่การทำประชาคมในหมู่บ้านและมีมติในการดำเนินกิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการลดรายจ่าย โดยกลุ่มผู้แทนครัวเรือนนำร่อง ดำเนินกิจกรรม 4 กิจกรรม คือ การเลี้ยงปลา การปลูกผักสวนครัว การทำน้ำยาล้างจานและน้ำยาซักผ้า เป็นการพยายามหาแนวทางในการพึ่งพาตนเอง ให้พอมีพอกิน สร้างภูมิคุ้มกันในระดับครัวเรือน พึ่งพากันในระดับชุมชน และอีกหนึ่งกิจกรรมคือ การทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายภายในครัวเรือน ทำให้แต่ละครัวเรือนมีความพอประมาณในการใช้จ่าย มีความรอบรู้รอบคอบระมัดระวังในการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลมากขึ้น ผลจากการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปจากการทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายภายในครัวเรือน ระยะเวลา 6 เดือน (ตั้งแต่เดือน กันยายน 2550 - กุมภาพันธ์ 2551) พบว่า รายจ่ายในหมวดค่าใช้จ่ายทั่วไป เช่น ค่าน้ำยาล้างจาน ผงซักผ้า แชมพู เครื่องสำอาง มีแนวโน้มที่ลดลง และยอดหนี้สินที่ค้างชำระโดยภาพรวมลดลง

จากผลการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดการหนี้สินบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีส่วนร่วมของครัวเรือนบ้านป่าจั่ว เป็นกระบวนการสร้างความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำให้ครัวเรือนมีความพออยู่พอกิน ถึงแม้กลุ่มผู้แทนครัวเรือน ยังคงมีหนี้สินอยู่ แต่ได้สะท้อนให้เห็นถึงการพยายามนำแนวทางการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งภายในครัวเรือนไปใช้อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชน สังคมที่มีความสุขได้ต่อไป

Ban Pangieo is a Karen community located in Thanue sub-district, Mae On district, Chiang Mai. The community is a quite and simple village where villagers have close relationship with each other. Meanwhile, the villagers have to contact with outsiders. They have gradually embraced new cultural values which are the impacts of Thailand national development, which emphasizes on economy, infrastructure, modern telecommunication, and excessive consumerism. The needs for modern appliances in daily life have more and more materialism whereas household income, which is mostly generated by agriculture and employments, cannot compensate those needs. The villagers then need to procure loans that the borrowers can easily access to the funds. Many households of Ban Pangieo have taken out some loans. These became a problem for each household to solve.

In Ban Pangieo, there is a group of people who realize the debt problem which significantly accumulates unless appropriate approaches were implemented. A group of people and the researcher have formed a team to conduct a study entitled "The Participatory Process of Debt Management Based on Sufficiency Economy Concept of Karen: A Case Study of Ban Pangieo, Thanue, Mae-On, Chiang Mai" with research questions of "how much Ban Pangieo were in debt and how they managed their debts." The objectives were to investigate the status of household debts and to conduct the participatory process of debt management based on sufficiency economy concept implemented in Ban Pangieo.

In the process of researching, the team worked together through brainstorming, planning and conducting survey of household information to find out the status of household

debts in Ban Pangieo. The study found that the household debts in the village were 1,717,659 baht. Later, the team informed this debt information to the villagers so they could participate in this research. There were 21 household representatives who volunteered to participate in debt management process by analyzing the household debt information in community forum and discussing within small groups. All these processes were aimed to reach the development plans based on sufficiency economy concept, which would be thoroughly discussed in the village meeting. There was a resolution to implement activities under the scheme of reducing expenses plan. The piloting household representatives proceed with 4 activities, which were fish culture vegetable cultivation, dish washing liquid production, and clothes washing liquid production. All these activities supported self reliance and created self-immune awareness in the households. Another activity that had been implemented was the preparation of income-expense account in the household since this helped them manage the budget and become aware of expenses they have, resulting in more reasonable spending behavior. After the project was implemented for a certain period, the results from the household income-expense account during 6 months, from September 2007 to February 2008, indicated that the expenses in general expense category such as dish washing liquid, detergent, shampoo, cosmetics, were likely to decrease. The unpaid debt generally decreased.

From the findings of the study entitled "The Participatory Process of Debt Management Based on Sufficiency Economy Concept of Karen: A Case Study of Ban Pangieo, Thanue, Mae-On, Chiang Mai," it was a process that knowledge of sufficiency economy concept enabled households to live sufficiently and amply. Although the household representatives still had debts remained to be paid, it reflected clearly the means of living based on sufficiency economy concept, the household immunization and strength, which could lead towards community development and a happy society in the future.